

Kvartalsrapport från Regeringskansliet för företag med statligt ägande 26 mars 2001

- ▶▶ Resultatet före skatt steg med 88 procent
- ▶▶ SJ bolagiserat vid årsskiftet
- ▶▶ e-mognads index visar på stor besparingspotential

Företagen med statligt ägande noterade en resultatförbättring på 88 procent till 53 miljarder kr under år 2000 jämfört med 1999, främst beroende på förbättrade resultat för Nordea, Vattenfall, Vin & Sprit, AssiDomän, LKAB och Telia. Samtidigt steg omsättningen med 20 procent till 411 miljarder kr under samma period. År 2000 har varit händelserikt där bland annat Telia har börsnoterats, Vattenfall har etablerats som ett av Nordeuropas största energibolag, och där SJ bolagiserades och delades upp vid årsskiftet.

Händelserikt kvartal och förbättrat resultat

Resultatet före skatt och bokslutsdispositioner för företagen med statligt ägande ökade med 88 procent till 53 miljarder kr under år 2000 från 28 miljarder kr 1999, bland annat på grund av högre resultat för AssiDomän, LKAB, Nordea, Telia, Vin & Sprit och Vattenfall. Omsättningen ökade samtidigt med 20 procent till 411 miljarder kr under året jämfört med 343 miljarder kr 1999. Vattenfall, Vin & Sprit och LKAB noterade stora omsättningsökningar. Vasakronans fastighetsvärde ökade med 26 procent. Monopolen Apoteket och Systembolaget noterade också omsättningsökningar på 6,6 procent respektive 4,5 procent.

Kursen för den statliga portföljen med noterade innehav föll med 14 procent under året, att jämföra med en nedgång på 12 procent i Affärsvärldens Generalindex. Räknas Telia bort steg de övriga innehaven med i genomsnitt 28 procent. Under fjärde kvartalet sjönk värdet med 17 procent medan generalindex föll 12 procent.

Från årsskiftet fram till den 20 mars har Telia stigit med 22 procent medan det index som består av gamla europeiska telemonopol har sjunkit med 17 procent.

Den enskilt största affärshändelsen i kvartalet svarade Vattenfalls dotterbolag Hamburgische Electricitäts-Werke AG (HEW) för när det förvärvade de tyska energibolagen Veag och Laubag för total 2,9 miljarder DM, eller cirka 13,6 miljarder kr. Delar av betalningen skedde genom HEW:s andelar i Sydkraft AB och tillgångsbyten. Veags ägare har investerat närmare 17 miljarder DM i kraftverk och nät, vilket har resulterat i högsta miljöstandard och kraftigt reducerade utsläpp från brunkolsverken.

Den största strukturella förändringen skedde då det gamla affärsverket SJ ombildades till aktiebolag. Verksamheten bedrivs från och med 1 januari 2001 i tre av staten direktägda bolag: SJ AB, som hanterar persontransporter, GreenCargo AB som sköter godstransporter,

och holdingbolaget AB Swedcarrier som sköter serviceverksamheten kring järnvägen. Motivet var att öka fokus på kärnverksamheten och öka genomlysningen av bolagen.

Näringsdepartementet höll sitt årliga styrelseseminarium i februari där närmare 240 styrelseledamöter i företag med statligt ägande deltog. Temat var betydelsen av fokusering på kärnverksamheten och användandet av ny teknologi för att skapa värde. Bland talarna märktes bland annat Riksbankschefen Urban Bäckström, SEB:s ordförande Jacob Wallenberg och Claes Björk, koncernchef för Skanska AB.

Mot bakgrund av den stora strategiska och ekonomiska betydelsen som användandet av ny teknologi innebär, har Näringsdepartementet tillsammans med Bain & Co. utvecklat ett index för att mäta e-mognaden hos departementets företag. Indexet verkar som ett stöd och verktyg för företagen, samtidigt som ägaren kan hålla sig uppdaterad inom utvecklingen på detta område. En grov uppskattning visar att besparingspotentialen hos bolagen förvaldade av Näringsdepartementet ligger på cirka 28 miljarder kr per år.

Inom Regeringskansliet fortgår arbetet med att förbättra rapporteringen och genomlysningen av företagen med statligt ägande. Bland annat kommer förvaltningskostnaderna att redovisas i verksamhetsberättelsen och arbetet med att korta ledtiderna för rapportering fortsätter.

Branschanalys av resultat och omsättning

BASINDUSTRI Inom branschen basindustri ökade det noterade skogsbolaget AssiDomän sitt resultat före skatt till 688 mkr i det fjärde kvartalet, jämfört med en förlust på 1,5 miljarder kr under samma period 1999, på grund av såväl högre priser och volymer som lägre kostnader. Inom samma bransch vände LKAB förra årets förlust till en vinst före skatt om 591 mkr. Rörelseresultatet blev 473 mkr att jämföra med en förlust på 448 mkr under 1999. Prisökningar och ökad volym bidrog till resultat-

förbättringen. Resultatet motsvarar en rörelsemarginal på 9,7 procent, att jämföra med en marginal på cirka 13 procent under det närmaste vinståret 1998. Detta kan jämföras med brasilianska gruvföretaget CVRD som har en EBITDA-marginal inom järnmalm och pellets på cirka 28 procent. CVRD har dock dagbrott. LKAB:s rörelseresultat förbättrades under det fjärde kvartalet till 72 mkr jämfört med en förlust på 132 mkr under samma kvartal 1999. Omsättningen ökade med 15 procent till 1 326 mkr under samma period.

Konsolideringen på både järnmalmssidan och hos stålproducenter har fortsatt under året. Efter periodens utgång har BHP köpt 60 procent av rösterna i Caemi, vilket innebär att företaget tillsammans med CVRD och Rio Tinto kontrollerar närmare 60 procent av den sjöburna handeln med järnmalm som under 2000 uppgick till närmare 455 miljoner ton. LKAB producerar cirka 2 procent av världsproduktionen av järnmalm.

Världens råstålsproduktion nådde ett rekord under 2000 på cirka 846 miljoner ton. Stålföretagen Usinor, Arbed och Aceralia gick samman och bildade världens största stålproducent med en årlig produktion på cirka 45 miljoner ton, eller cirka 5 procent av världsmarknaden.

Utsikten för 2001 är svårbedömd och beror på den ekonomiska tillväxten i Europa. Orderläget har varit gott under årets första månader. En viss försvagning har dock märkts mot slutet av kvartalet.

KONSUMTION – DAGLIGVAROR Inom gruppen konsumtion/dagligvaror har Vin & Sprits förvärv de senaste åren kraftigt ökat både omsättningen och resultatet. I slutet

på 1999 förvärvades De Danske Spritfabrikker med varumärken som Aalborg Akvavit och Gammel Dansk. I början på 2000 köptes det brittiska företaget Coates & Co. med varumärket Plymouth Gin. Under år 2000 ökade koncernens försäljning med 42 procent till 5 711 mkr (4 029) jämfört med 1999. Resultatet efter finansnetto uppgick till 1 433 mkr (964).

V&S-koncernen har idag verksamhet i åtta europeiska länder och bedriver försäljning på ett stort antal marknader världen runt. Av den totala försäljningen på 5 711 mkr härrör 4 482 mkr från marknader utanför Sverige. Framgångarna för ABSOLUT fortsätter och försäljningen under år 2000 uppgick till 65,2 miljoner liter, en ökning med 9 procent. ABSOLUT är därmed det tredje största premiumspritmärket i världen enligt branschstatistik från Impact International.

Inom samma bransch minskade Apotekets resultat före skatt till 38 mkr under 2000 jämfört med 400 mkr 1999. Omsättningen ökade med 6,6 procent till 27 866 mkr under samma period. Systembolagets resultat sjönk till 173 mkr från 470 mkr 1999, medan omsättningen ökade med 4,5 procent till 17 368 mkr under samma period.

Svenska Spels omsättning steg med 4,6 procent till 13 949 mkr år 2000 från 13 342 mkr 1999. Resultatet för koncernen ökade med 2,6 procent till 3 836 mkr. Ökningen beror bland annat på fortsatt framgång för Triss och Värdeautomatspelen. Triss är med en omsättning på 2,9 miljarder kr Sveriges största lott och Sveriges näst största spel. Värdeautomatspelen (Jack Vegas och Miss Vegas) har ökat omsättningen med 38 procent under år 2000 och nettoresultatet för värdeautomaterna blev 250 mkr (116).

Tabell 1 Företag med statligt ägande efter bransch, januari – december 2000, mkr

Bransch	Antal företag	Omsättning 2000	Omsättnings- förändring	Resultat före skatt, 2 000	Resultat före skatt, 1999	Nettomarginal, 2000
Basindustri	4	30 181	3%	3 804	-763	13%
Produktion/investering	4	10 439	8%	275	-374	3%
Producenttjänster	7	3 480	-3%	-40	-68	-1%
Transport	8	91 636	3%	2 223	-2 029	2%
Konsumtion - sällanköp	5	1 911	3%	-6	-107	0%
Konsumtion - dagligvaror	4	65 188	8%	5 479	5 573	8%
Finans	8	109 794	88%	21 778	13 517	20%
Fastighet	6	7 327	9%	1 440	1 365	20%
Transport-fastighet	2	186	29%	3	1	2%
Telekom, IT	3	56 130	4%	12 067	6 165	21%
Kraft	2	34 419	14%	5 957	4 828	17%
Samtliga	53	410 691	20%	52 980	28 107	13%

Hela överskottet från värdeautomaterna tillförs Riksidrottsförbundet och Ungdomsstyrelsen. Introduktionen av Greyhound Racing, spel på hundkapplöpning, har också bidragit positivt. Spelet har omsatt över 356 mkr sedan starten 15 april 2000.

TRANSPORT Inom transportbranschen minskade Posten sin förlust före skatt till 1 360 mkr under år 2000 från en förlust på 4 065 mkr 1999. I resultatet för 2000 ingår en avsättning för beräknade framtida underskott för grundläggande kassaservice med 2 353 mkr. Omsättningen ökade med 2,7 procent till 24 864 mkr under samma period.

Postens rörelseresultat exklusive Postgirot och jämförelsestörande poster blev 201 mkr, jämfört med en förlust om 2 mkr 1999. Resultatet efter finansiella poster, exklusive jämförelsestörande poster men inklusive Postgirot, uppgick till 788 mkr jämfört med 236 mkr 1999.

Sverige är än så länge Europas enda helt avreglerade marknad för brev. Eftersom övriga marknader fortfarande är reglerade är jämförbarheten dålig och det är svårt att göra jämförelser mellan de olika brevdistributörerna. Posten Brev hade dock en EBITDA-marginal på cirka 9 procent, jämfört med TNT Mails cirka 18 procent. Posten har en marknadsandel inom brevmarknaden på över 95 procent och ett starkt positivt rörelseresultat på 1 069 mkr.

Paketmarknaden karaktäriseras av konsolidering där nationella aktörer slår ihop sig för att bilda internationella grupperingar. Paketmarknaden har under lång tid varit avreglerad i större delen av världen och konkurrensen är hård från ett fåtal dominerande internationella aktörer som har byggt upp ett världsomspännande distributionsnät.

SJ:s resultat före skatt sjönk med 45 procent till 132

mkr under år 2000 från 239 mkr 1999 beroende på minskad omsättning och engångskostnader i samband med bolagiseringen. Omsättningen sjönk med 14 procent till 12,76 miljarder kr och anledningen är framförallt det förlorade entreprenadkontraktet med SL.

SJ har under år 2000 avyttrat ett flertal verksamheter, exempelvis trafikrestauranter och hotellverksamheten, för att öka fokuseringen på kärnverksamheten. Vid årsskiftet bolagiserades SJ och verksamheten bedrivs numera i de tre av staten direktägda bolagen, SJ AB, Green Cargo AB och AB Swedcarrier. Med denna bolagisering ökar genomlysningen och möjligheten till korssubventioneringar mellan de olika verksamheterna elimineras helt. SJ:s resultat har varit otillfredsställande, men med bolagiseringen ökar specialiseringen och förutsättningarna till ett förbättrat resultat.

KRAFT Inom kraftbranschen ökade Vattenfall sitt helårsresultat med 21 procent till 5 189 mkr jämfört med förra året, medan omsättningen ökade med 14 procent till 31 695 mkr under samma period. I resultatet ingår 532 mkr i ersättning från SPP samt 2 639 mkr i ersättning för Barsebäck. Omsättningsökningen berodde på förvärvade enheter såsom Uppsala Energi, medan resultatet förbättrades främst beroende på betydande engångsposter. Bolagets resultatmål nåddes inte under år 2000. Vattenfalls rörelsemarginal var i stort sett oförändrad på 20 procent jämfört med 1999. Exklusive ersättning från SPP och för Barsebäck ligger marginalen under branschgenomsnittet som är cirka 17 procent. Vattenfall kan jämföras med den svenska konkurrenten Sydkraft som har en rörelsemarginal exklusive återbäring från SPP på cirka 24 procent. Bland konkurrenterna på den tyska marknaden kan nämnas att RWE har en

Tabell 2 Investeringar inklusive företagsförvärv och –försäljningar i företag med statligt ägande efter bransch, 2000, mkr

Bransch	Antal företag	Investeringar, 2000	Investeringar, 1999	Investeringskvot, 2000	Investeringskvot, 1999
Basindustri	4	2 590	2 679	9%	9%
Produktion/investering	4	379	296	4%	3%
Producenttjänster	7	139	164	4%	5%
Transport	8	16 471	5 265	18%	6%
Konsumtion - sällanköp	5	110	100	6%	5%
Konsumtion - dagligvaror	4	1 655	1 262	3%	2%
Finans	8	11 722	4 884	11%	8%
Fastighet	6	5 006	6 778	68%	100%
Transport-fastighet	2	304	2 535	163%	1 753%
Telekom, IT	3	48 588	12 577	87%	23%
Kraft	2	24 244	8 266	70%	27%
Samtliga	53	111 207	44 807	27%	13%

rörelsemarginal på cirka 11 procent i sin energidivision. Avregleringen av energimarknaden har lett till en konsolidering som under året accelererat, både i Norden och ute i Europa. Vattenfalls strategi är att delta i konsolideringen, främst genom expansion i Nordeuropa. Detta kräver initialt stora resurser, som skall ställas mot en framtida förväntad avkastning på investeringarna i Europas största marknad, Tyskland.

Vattenfalls dotterbolag HEW köpte under det fjärde kvartalet de tyska energibolagen Veag och Laubach och Vattenfall befäste därmed sin position som ett av Nordeuropas största energibolag. Efter periodens utgång har E.ON, som äger 42,8 procent av rösterna i Sydkraft, lämnat ett offentligt erbjudande på bolaget. Fortum har även bekräftat att man förhandlar med Stockholms stad om ett köp av de 50 procent av aktierna i Birka Energi AB som bolaget inte redan äger.

Affärsverket Svenska Kraftnät, som är ansvarigt för utbyggnaden av det nationella optostomnätet, har anslutit cirka 40 procent av alla kommuner vid årsskiftet. SvK:s omsättning steg med 18 procent till 2 724 mkr under år 2000 från 2 307 mkr under 1999. Rörelseresultatet steg med 50 procent till 842 mkr under samma period, vilket resulterade i en rörelsemarginal på 31 procent. I en jämförelse med andra stamnätsföretag kan nämnas att finska Finngird har en rörelsemarginal på 37 procent. Enligt en studie av stamnätsföretagens europeiska organ ETSO är Svenska Kraftnät och Finngird de två mest kostnadseffektiva stamnätsföretagen i Europa.

PRODUCENTTJÄNSTER Inom producenttjänster redovisade Lernia en förlust före skatt på 160 mkr för år 2000 jämfört med en vinst om 6 mkr 1999. Det beror bland annat på att omsättningen minskat med 8,3 procent då efterfrågan på arbetsmarknadsutbildningar minskat. För att vända denna trend har Lernia initierat en omstrukturering med syfte att sänka kostnadsnivån och öka flexibiliteten. Resultatet är därför belastat med omstruktureringkostnader på 97 mkr. Lernia försöker också bredda produktutbudet genom att erbjuda kommuner vuxenutbildning samt stärka sina positioner inom området e-lärande. Lernia Personaluthyrning redovisade samtidigt ett ökat resultat och fortsatt stark volymtillväxt.

FASTIGHET Inom fastighetsbranschen har Vasakronans resultat efter finansnetto ökat till 460 mkr (437). Resultatet har belastats med lösen av framtida räntekostnader med 50 mkr (0). Hyresintäkterna steg med 12 procent till 2 662 mkr (2 380). Investeringar och underhåll i fastigheter uppgick till 1 442 mkr (1 206). Marknadsvärdet för fastighetsbeståndet har ökat med 26 procent till 34,2 miljarder kr. För befintligt bestånd var ökningen 20 procent.

Lokalhyresmarknaden har varit starkt uppåtgående

under 2000 och hyresnivåerna har ökat främst i citykärnorna men också i ytterområdena. Ökningen har varit störst i Stockholm, Malmö och Göteborg samt i de stora universitetsstäderna.

Specialfastigheter Sverige AB:s omsättning och resultat är i princip oförändrat från föregående år. Omsättningen för år 2000 var 888 mkr (853) och resultatet efter finansiella poster 154 mkr (149).

Vasallen AB:s resultat efter finansiella intäkter uppgick till 32 mkr. De beslutade investeringarna uppgick per årsskiftet till 900 mkr. Under 2001 väntas hyresintäkterna öka avsevärt, främst till följd av en stor andel färdigställda projekt i Östersund och Linköping där hyresgästerna nu flyttar in.

Akademiska Hus omsättning för 2000 uppgick till 3 712 mkr (3 465) och resultatet före skatt var 785,8 mkr (761,7). Det bokförda värdet av fastighetsbeståndet, inklusive pågående nyanläggningar, uppgick per bokslutsdagen till 22 239 mkr (21 048). Under år 2000 har flera större byggnadsprojekt färdigställts, t.ex. delar av Biomedicinskt centrum för Lunds universitet, Mikroteknologi inom Chalmers tekniska högskola samt delar av Ångströmlaboratoriet för Uppsala universitet.

TELEKOM Inom telekombranschen redovisar noterade Telia att det underliggande rörelseresultatet, EBITDA exklusive jämförelsestörande poster och resultat från intressebolag, steg med 13 procent till 3,8 miljarder kr under det fjärde kvartalet jämfört med samma kvartal 1999.

FINANS Inom finansbranschen var SBAB:s rörelseresultat 469 mkr. Nyutlåningen uppgick till drygt 21 miljarder kr och låneportföljen till cirka 140 miljarder kr. Under året genomfördes två värdepapperiseringstransaktioner om cirka 9,5 miljarder kr. Bolaget har fortsatt sin satsning på Internet som distributionskanal och inom privatmarknadssidan uppgår andelen låneansökningar via Internet till 60 procent. Internet som distributionskanal väntas få fortsatta positiva resultateffekter under kommande år. Venantius AB redovisar en förlust från verksamheten i moderbolaget på 82 mkr, vilket är en förbättring jämfört med föregående års förlust på 254 mkr. Förbättringen beror i huvudsak på minskade kreditförluster. Koncernen visar en vinst på 366 mkr, en förbättring med 207 mkr jämfört med föregående år.

Kassaflöde och Investeringar

Inom kraftbranschen ökade Vattenfalls kassaflöde från löpande verksamhet till 6 131 mkr, att jämföra med 3 238

mkr 1999. Investeringarna har ökat kraftigt på grund av den expansion företaget bedriver i norra Europa.

Inom basindustri redovisar LKAB ett kassaflöde om 1 289 mkr under året att jämföra med ett kassaflöde på 738 mkr 1999. Förbättringen har skett tack vare en stark efterfrågan och stigande priser. Investeringarna har minskat något under året till 943 mkr från 986 mkr under 1999.

Inom producenttjänster kan noteras att Lernia har ett positivt kassaflöde på 43 mkr trots den dåliga resultatutvecklingen.

Inom konsumtion/sällanköp är det noterbart att monopolet Bilprovningsnämnden har vänt förra årets negativa kassaflöde på 32,7 mkr till ett positivt flöde på 1,6 mkr.

Inom konsumtion/dagligvaror redovisar Apoteket en ökning av kassaflödet på 28 procent till 555 mkr under året från 1999. Systembolagets kassaflöde var 763 mkr 2000 att jämföra med 791 mkr under 1999.

Inom telekom rapporterar Telia ett kassaflöde på 10,2 miljarder kr (10,8). Investeringarna har ökat kraftigt till följd av köpet av norska NetCom ASA.

Inom transport rapporterar SJ ett negativt kassaflöde för år 2000 på 529 mkr (1 036). Posten visar en kassaflödesförbättring till 3 613 mkr jämfört med 1 279 mkr 1999. Detta är främst beroende på ökad postgiroinlåning.

Akademiska Hus nettoinvesteringar i anläggningstillgångar har under 2000 uppgått till 1 875 mkr (3 198). Koncernens kassaflöde före investeringar uppgick till 1 487 mkr (1 230). Investeringarna uppgick till 1 890 mkr (3 197), vilket ger ett kassaflöde efter investeringar på -403 mkr (-1 966).

Redovisningsprinciper

Rapporten omfattar 53 av 62 företag med statligt ägande. I redovisningen ingår samtliga företag utom:

Svensk-Danska Broförbindelsen AB (Svedab)

Sakab (1 aktie)

SIS Miljömärkning AB (10 procent)

SGAB (under avveckling)

SKD Företagen AB (under avveckling)

Grängesbergs Gruvor (övertas 2001 av Ludvika kommun)

Kurortsverksamhet AB (avvecklat, delar överfört till Östergötlands läns landsting)

Dessutom ingår inte holdingbolagen Civitas Holding AB och Förvaltningsaktiebolaget Stattum. Civitas dotterbolag Vasakronan AB och Vasallen AB ingår dock.

För vissa branscher är de redovisade nyckeltalen inte helt relevanta. För fastighetsbolagen har hyresintäkter betraktats som omsättning och för finansföretagen har omsättningen definierats som summan av räntenetto, provisioner och andra intäkter, netto. För verksamhet med anslag ingår detta i omsättningen, det gäller till exempel Samhalls merkostnadsersättning och anslagen till Kungliga Dramatiska Teatern. Svenska Spel är skattebefriat.

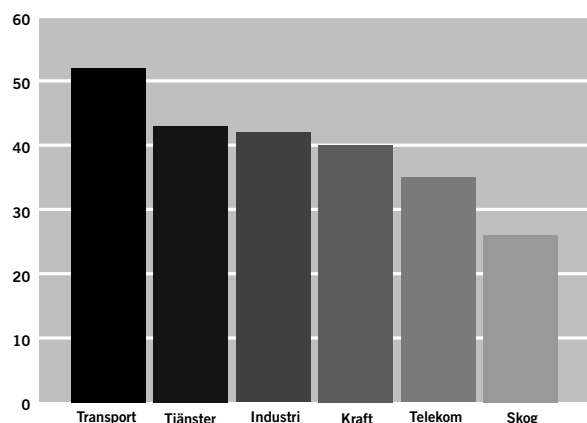
e-index

För första gången publiceras nu Näringsdepartementets e-mognadsindex. Indexet omfattar 17 företag förvaltade av departementet. Indexet går mellan 1 och 100, och mätte 39 under kvartal fyra år 2000. Indexet visar i vil-

Tabell 3 Kassaflöde och balansräkning i företag med statligt ägande efter bransch, 2000, mkr

Bransch	Antal företag	Kassaflöde från löpande verksamhet, 2000	Kassaflöde från löpande verksamhet, 1999	Eget kapital, 31 december, 2000	Balansomslutning, 31 december, 2000
Basindustri	4	4 539	2 914	34 189	53 567
Produktion/investering	4	-146	-57	1 681	4 661
Producenttjänster	7	397	240	5 008	6 367
Transport	8	4 452	3 272	27 737	167 030
Konsumtion-sällanköp	5	35	-17	419	1 022
Konsumtion-dagligvaror	4	5 099	6 332	9 914	22 008
Finans	8	-238 041	-22 049	116 132	2 341 094
Fastighet	6	2 792	2 119	17 935	54 449
Transport-fastighet	2	-57	273	26	6 169
Telekom, IT	3	10 972	10 882	57 460	126 712
Kraft	2	5 126	3 238	35 132	115 005
Samtliga	53	-204 833	-7 147	305 632	2 898 084

Diagram 1 e-index per bransch (0–100)

ken utsträckning de undersökta företagen tagit vara på den potential som föreligger vid ett optimalt utnyttjande av ny informationsteknologi i företagens grundläggande funktioner.

Besparingspotentialen bedöms till cirka 28 miljarder kr per år, eller 18 procent av den totala kostnadsmassan vid ett optimalt utnyttjande. De web-baserade system som redan nu är helt implementerade kan generera besparingar på cirka 8 miljarder kr per år, när de är fullt adapterade av kunder, leverantörer och anställda. Av detta har cirka 1 miljard kr hittills blivit realiserat, med ytterligare 3 miljarder att realisera till 2002.

Det finns tre generella problem bland de undersökta företagen som måste lösas för att företagen skall nå den fulla potentialen i de investeringar som redan är gjorda på området. För det första finns det få företag som har en

systematisk uppföljning av avkastningen på strategiska IT-investeringar. Detta leder till brister i förmågan att prioritera och följa upp företagets investeringar. För det andra måste fler kunder och leverantörer ansluta sig och utnyttja de nya systemen. För det tredje måste företagen konsekvent fortsätta att utveckla och öka utnyttjandet av de system som hittills byggts upp.

E-mognadsindexet täcker fyra områden: kundrelationer, produktions- och leverantörskontakter, intern administration och finansiell rapportering samt övergripande frågor gällande bland annat attityd och organisatoriskt stöd för IT-utnyttjande inom företaget. Intentionen är att publicera indexet kvartalsvis framöver.

Noterade innehav

Den statliga aktieportföljen, som utgör cirka 35 procent av värdet på hela företagssfären, var vid årsskiftet värd 153 miljarder kr. Det gör staten till Stockholmsbörsens största ägare med 4,8 procent av det totala börsvärdet. Två tredjedelar utgörs av statens 70-procentiga innehav av Telia. Den 20 mars var portföljen värd 173 miljarder kr.

Den statliga aktieportföljen har under 2000 i stort utvecklats som Stockholmsbörsen i sin helhet. Samtliga innehav utom Telia steg under året, där Nordea och AssiDomän noterade de största uppgångarna på 43 respektive 37 procent. Teliaaktien föll med 43 procent räknat från emissionskursen medan Handelsbankens vägda index för tolv gamla europeiska telefonmonopol sjunkit med 41 procent under samma period. Under fjärde kvartalet sjönk värdet med 17 procent, medan generalindex

Tabell 4 Börsföretag med statligt ägande 30 dec 1999 samt 29 december, 29 september, 2000 samt 20 mars 2001, mkr

Bransch	Ägarandel, % 20 mars 2001	29 december, 2000	29 september, 2000	30 december, 1999	20 mars, 2001
AssiDomän	35,3	6 385	6 343	5 818	6 788
Celtica	38,5***	62	65	52	74
Nordea	18,2	38 754	37 399	27 101	36 044
OM Gruppen	9,5	1 862	3 268	1 218	1 567
SAS Sverige	50,0 (21,4*)	3 173	2 503	2 679	3 349
Totalt exkl Telia		50 236	49 578	36 868	4 781
Celsius				1 232	
Telia	70,6	102 736	134 511		124 978
Totalt inkl Telia och Celsius		152 973	184 089	38 100	172 800
Eniro	34,7**	5 610	4 935		

*Andel av SAS-Gruppen

** Telia äger 49,1 procent.

*** Indirekt ägt bolag

föll 12 procent. Alla aktier utom OM Gruppen och Telia höjde kurserna under kvartalet.

Under de första månaderna 2001 har aktieindex fallit med 14 procent. Kurserna för den noterade delen av den statliga företagssfären har stigit med 13 procent, men om Telia räknas bort har portföljen tappat 5 procent av värdet.

Telias aktiekurs har fram till den 20 mars minskat 31 procent jämfört med emissionskursen i juni. Under samma period har teleindexet fallit med 51 procent. Det största fallet har drabbat holländska KPN, vars kurs fallit med 77 procent. Kurserna för både Deutsche Telekom och France Telecom har fallit med 64 respektive 62 procent under perioden. Endast fyra av de tolv telebolagen har utvecklats bättre än Telia.

Telias innehav i Eniro (49 procent) har utvecklats positivt efter noteringen i oktober.

AssiDomän Från och med 1 januari 2001 har AssiDomäns massa- och pappersbruk i Karlsborg och Skärblacka samt Stora Ensos verksamhet i Gruvön slagits samman till ett gemensamt bolag, Billereud AB. En notering på Stockholmsbörsen planeras så snart som möjligt, dock senast år 2002. AssiDomän har under året bland annat sålt sin säckverksamhet och vissa pappersbruk till tyska Frantschach, och man för samtal med externa parter avseende en försäljning eller fusion av

koncernens förpackningsrörelse. Företaget har också avyttrat sin wellpappverksamhet. På helårsbasis beräknas det pågående åtgärdsprogrammet ha bidragit med 800 mkr av resultatförbättringen för kvarvarande enheter. Företaget sålde sitt dotterbolag Por-Pac AB till Fagerdala Industri AB per 31 december 2000 för 135 mkr. Utdelningen för år 2000 höjdes till 6,50 kronor per aktie från 6 kronor.

Nordea En ledande finansiell koncern i Norden och Östersjöregionen har bildats genom samgående mellan nordiska banker och försäkringsbolag – med det nya namnet Nordea.

Nordeas rörelseresultat för år 2000 gick upp med 17 procent till 2 435 miljoner euro (20 611 mkr). Avkastning på eget kapital var 16,1 procent, exklusive goodwill 19,4 procent. Vinsten per aktie var 0,58 euro, vilket motsvarar en uppgång med 5 procent.

Den föreslagna utdelningen är 2,00 svenska kronor, det vill säga en uppgång med 14,3 procent.

Nordea är den enda nordiska koncernen bland de 20 största finansinstituten i Europa. Nordeas elektroniska banktjänst Solo är i dag den i särklass mest använda Internetbanken i världen, med över fem miljoner inloggingar per månad. Milstolpen på två miljoner e-kunder har passerats.

Tabell 5 Kursutveckling för börsföretag där staten har ägarintressen, 30 december 1999 – 20 mars 2001

	Slutkurs i kr, 20 mars, 2001	Slutkurs i kr, 29 dec, 2000	Slutkurs i kr, 29 sept, 2000	Slutkurs i kr, 30 dec, 1999	Kursförändring 12 månader 30/12 99 – 29/12 00	Kursförändring Q4 29/9–29/12 00	Kursförändring hittills i år 29/12 00 – 20/3 01
AssiDomän	202	190	151,00	138,50	37	26	6
Celtica*	69	58	61,00	48,50	20	-5	19
Nordea	66,5	71,50	69,00	50,00	43	4	-7
OM Gruppen	19,6	233	414,00	190,00	23	-44	-16
SAS Sverige	95	90	71,00	76,00	18	27	6
Telia	59	48,5	63,5		***	-24	22
Eniro**	108	95					14
Celsius				176,00			
Kursutveckling för den statliga portföljen exkl. Telia och Celsius	128	135	134	100	35	0	-5
Kursutveckling för den statliga portföljen. Kvartals- vis, 30 sept 1999=100	97	86	104	100	-14	-17	13
Affärsvärldens Generalindex (AFGX), 95-12-29=100	75	88	100	100	-12	-12	-14

* Indirekt ägt bolag

** Ingår ej i beräkningarna

*** -43 procent räknat från emissionskursen 13 juni

OM Gruppen Företaget redovisade en vinst före skatt på 743 mkr under år 2000, en uppgång på 23 procent från 1999.

SAS Företaget redovisade en vinst före skatt på 1 705 mkr (1 245) för det fjärde kvartalet, en ökning på 37 procent. Omsättningen ökade med 4,8 procent till 12 089 mkr (11 539) under samma period. Ökningen av Business Class-resenärer samt en bättre prisstruktur förbättrade bland annat resultatet. Aktiekursen har också stigit med 27 procent under det fjärde kvartalet, hjälpt bland annat av enigheten bland trafikministrarna i Danmark, Norge och Sverige att gå vidare med arbetet att ändra aktiens struktur till en aktie från dagens tre. SAS har efter årets utgång utsetts till bästa inrikesflygbolag i Norge för andra året i rad, och vann även i kategorin bästa utrikesflygbolag i Norge.

Telia Telias underliggande rörelseresultat, EBITDA exklusive jämförelsestörande poster och resultat från intressebolag steg med 13 procent till 3,8 miljarder kr under det fjärde kvartalet jämfört med samma kvartal 1999. Omsättningen sjönk med 2 procent till 14,5 miljarder kr under samma period. På helårsbasis sjönk det underliggande resultatet inom samtliga fem affärsområden och drog ned resultatet med 6,9 procent till 13,1 miljarder kr. Utvecklingen av nya tjänster, prispress och kundförvärvskostnader har bland annat påverkat resultatet. Efter periodens utgång har bolaget aviserat en försäljning av den brasilianska mobiloperatören Tess, vilket kommer att påverka resultatet positivt. Bolaget har också beslutat att införa en ny koncernstruktur från och med 1 april för att skapa bättre förutsättningar att delta i strukturomvandlingar i branschen. De nya affärsområdena är Telia Mobile, Telia International Carrier, Telia Internet Services och Telia Equity. Under det fjärde kvartalet tillträdde också Bo Jacobsson som finanschef.

Viktigare händelser i onoterade bolag under det fjärde kvartalet och därefter

Lernia AB Företaget blev miljöcertifierat enligt ISO 14001 den 6 februari 2001.

Posten AB Med anledning av Konkurrensverkets beslut att motsätta sig Svenska Girots ansökan om att få förvärva Postgirot Bank AB har Postens styrelse beslutat att gå ur avtalet om en försäljning av Postgirot till Svenska Giro. Posten har därefter inlett en ny försäljningsprocess.

SJ Affärsverket är bolagiserat från och med årsskiftet där verksamheten nu bedrivs i tre av staten direktägda bolag.

Sjöfartsverket Har infört en ny organisation från den 1 januari 2001 som innebär att verkets sektors- och myndighetsuppgifter på ett tydligare sätt särskiljs från verkets uppgifter som producent av tjänster åt sjöfarten.

Svenska rymdaktiebolaget Den vetenskapliga satelliten ODIN, ett projekt där Rymdbolaget varit sammanhållande projektledare, sändes upp och sattes i bana den 20 februari 2001. Satelliten övervakas från Esrange i Kiruna och alla system fungerar enligt plan.

Vattenfall Företaget har tillsammans med tio andra europeiska kraftföretag undertecknat ett avtal om att starta en oberoende marknadsplats för aktörer inom kraftindustrin. Den Internetbaserade marknadsplatsen, benämnd Eutilia, kommer under våren att börja med katalogbaserad upphandling, auktioner och information beträffande inköpshantering. Matts P Ekman tillträdde som finans- och ekonomidirektör den 1 februari 2001.

Företagsköp och försäljningar

AssiDomän Bolaget har sålt sin wellpappverksamhet till Kappa Alpha Holdings för 10,4 miljarder kr. AssiDomän får en reavinst på cirka 1,6 miljarder kr. Verksamheten övertas formellt per 1 januari 2001.

Svenska rymdaktiebolaget Dotterbolaget Satellus AB har per utgången av år 2000 överlätit sin rörelse till Lantmäteriverket.

SAKAB Den tidigare huvudägaren WM Sellbergs ingår från den 30 november 2000 i det nya företaget SITA Sverige AB. SITA har, tillsammans med Sydkraft, förvärvat WM Sellbergs/SAKAB. Sydkraft kommer att ha ansvaret för SAKAB och namnet kommer att ändras till Sydkraft SAKAB Aktiebolag. Under år 2001 kommer SAKAB:s tidigare verksamhet att införlivas i Sydkrafts övriga verksamhet samtidigt som ett samarbete påbörjas kring utvecklingen av energiåtervinning ur avfall i Sverige tillsammans med SITA/Miljöservice.

Vattenfall Vattenfalls dotterbolag HEW köpte under det fjärde kvartalet de östtyska energibolagen Veag och Laubag från de tyska kraftkoncernerna REW och E.ON och befäste därmed sin position som ett av Nordeuropas stör-

sta energibolag. HEW förvärvade 81,2 procent i Veag och 92,5 procent i Laubag för 2,9 miljarder DM. Betalning sker delvis genom att E.ON får HEW:s andelar i Sydkraft (15,7 procent av kapitalet och 2,6 procent av rösterna).

Vin & Sprit Bolaget träffade den 20 mars en överenskommelse om bolagets nya globala distribution med det amerikanska alkoholdryckesföretaget Jim Beam Brands och det europeiska distributionsföretaget Maxxium.

VD och Ordförandebyten

Marianne Nivert, som varit tillförordnad VD i Telia, har utsetts till VD.

Jörgen Lindegaard, (-48), har utsetts till ny VD och koncernchef i SAS Gruppen med tillträde första halvåret 2001.

Magnus Ehrenstråhle, (-32), tillträdde den 14 februari som VD för AB Svensk Bilprovning.

Daniel Johannesson, (-43), har utsetts till ordförande i SJ AB. *Kjell Nilsson*, (-43), har utsetts till VD för SJ AB.

Karl Gunnar Holmqvist, (-46), har utsetts till ordförande i Green Cargo AB.

Jan Sundling, (-47), har utsetts till VD i Green Cargo AB.

Ingrid Bonde, (-59), har utsetts till ordförande i AB Swedcarrier.

Arne Berggren, (-58), har utsetts till VD i AB Swedcarrier.

Jan Kluge, tillträdde som ny ordförande i SAKAB från 30 november.

Per-Olof Lindholm, tillträdde som ny VD för SAKAB från 30 november.

Tabell 6 Företag med statligt ägande – ranking, mkr

Rang	Företag	Statens ägarandel, % 20 mars 2001	Nettoomsättning 2000	Omsättnings- förändring 1999/2000	Resultat före skatt 2000	Resultat före skatt 1999	Antal anställda i medeltal 2000	Antal anställda förändring 1999/2000
1	Nordea AB	18,2	103 715	92%	19 006	11 511	32 218	12 916
2	Telia AB	70,6	54 064	4%	11 717	5 980	30 307	761
3	SAS Gruppen AB	21,4	47 540	9%	2 773	1 846	30 939	629
4	Vattenfall AB	100	31 695	14%	5 189	4 297	13 123	5 132
5	Apoteket AB	100	27 866	7%	38	400	9 802	406
6	Posten AB	100	24 864	3%	-1 360	-4 065	41 522	-303
7	AssiDomän AB	35,3	24 643	1%	3 090	-701	14 506	-2 554
8	Systembolaget AB	100	17 368	4%	173	470	3 440	182
9	Svenska Spel, AB	100	14 138	4%	3 835	3 739	531	20
10	SJ, Statens Järnvägar	100	12 760	-14%	132	239	11 702	-3 304
11	Samhall AB	100	10 140	8%	251	-386	26 001	-182
12	V&S, Vin & Sprit AB	100	5 711	43%	1 433	964	1 375	604
13	Luftfartsverket	100	5 007	6%	633	18	4 329	86
14	Luossavaara-Kiirunavaara AB, LKAB	100	4 882	23%	591	-244	3 210	-69
15	Akademiska Hus AB	100	3 654	7%	786	762	392	-7
16	OM Gruppen AB	9,5	3 152	61%	743	603	1 354	360
17	Svenska Kraftnät (Affärsverket)	100	2 724	18%	768	531	253	10
18	Vasakronan AB *	100	2 662	12%	460	437	351	3
19	Lernia AB	100	1 770	-8%	-160	6	2 497	38
20	Teracom AB	100	1 555	16%	289	83	887	55
21	Sjöfartsverket	100	1 358	2%	33	-82	1 362	-141
22	Svensk Bilprovning, AB	50	1 167	3%	-39	-113	2 217	-7

* dotterbolag till Civitas Holding AB

Branschcoder för företag med statligt ägande

Företagen har branschindelats efter Global Industry Classification Standard (GICS) som tagits fram av Morgan Stanley Capital International och Standard & Poors.

OM Stockholmsbörsen och Köpenhamns- och Oslo-börserna har introducerat GICS för sina index i år. Företagen med statligt ägande har grupperats i 11 branscher, i huvudsak på sektornivå. Där få företag finns har sektorer delats upp och där många finns har en uppdelning på bransch skett.

Företag	Företag
BASINDUSTRI AssiDomän AB Grängesbergs Gruvor AB* Luossavaara-Kiirunavaara AB, LKAB Sveaskog, AB Svenska Skogsplantor AB	KONSUMTION – DAGLIGVAROR Apoteket AB Svenska Spel, AB Systembolaget AB V&S Vin & Sprit AB
PRODUKTION/INVESTERING Imego AB Samhall AB Swedesurvey AB Svenska Lagerhusaktiebolaget, SLAB	FINANS Bostadsgaranti, AB Nordea AB OM Gruppen AB Statens Bostadsfinansieringsaktiebolag, SBAB Stattum, Förvaltningsaktiebolaget Swedfund International AB Svensk Exportkredit AB Svenska Skeppshypotekskassan Venantius AB
PRODUCENTTJÄNSTER ALMI Företagspartner AB IRECO, Institute for Research and Competence Holding AB Lernia AB Norrlands Center AB Sakab Sveriges Geologiska AB, SGAB* SIS Miljömärkning AB SKD Företagen AB* SOS Alarm Sverige AB SP Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut AB Svenska Miljöstyrningsrådet, AB	FASTIGHET Akademiska Hus AB Civitas AB Dom Shvetsii, A/O Kasernen Fastighets AB Specialfastigheter Sverige AB Vasakronan AB** Vasallen AB**
TRANSPORT Göta Kanalbolag, AB Luftfartsverket Posten AB SAS Sverige AB SJ, Statens Järnvägar Sjöfartsverket Sweroad AB Zenit Shipping AB*	TRANSPORT-FASTIGHET A-Banan Projekt AB Statens Väg- och Baninvest AB Svedab
KONSUMTION – SÄLLANKÖP Kungliga Dramatiska Teatern AB Kungliga Operan AB Svensk Bilprovning, AB Voksenåsen A/S Sveriges Rese- & Turistråd AB	TELEKOM, IT Svenska Rymdaktiebolaget Telia AB Teracom AB
	KRAFT Svenska Kraftnät, Affärsverket Vattenfall AB

* Avvecklingsbolag

** Dotterbolag till Civitas Holding AB

Bolagsstämmokalender

Bolagsstämmor för företag med statligt ägande är öppna för riksdagsmän. I många fall får även media och allmänheten möjlighet att närvara.

Företag	Datum	Klockslag	Lokal
Apoteket	18/4		
AssiDomän*	22/5	16:00	Cirkus
Celtica*	2/4	17:00	Industrihuset
Eniro*	7/5	17:00	Industrihuset
Lernia	5/4		Koncernkontoret
LKAB	2/5		HK i Luleå
Nordea*	10/4	14:00	Aula Magna, Stockholms universitet
Posten	26/4		
SAS Sverige*	17/4	18:00	Wallenbergssalen, IVA Konferenscenter, GrevTuregatan 16
Systembolaget	17/4	15:00	Systembolagets HK
Telia	10/5	16:00	Globen
Teracom	16/5	12:30	HK Medborgarplatsen
Vasakronan	24/4	16:00	Koncernkontoret, Karlav. 108, 13 tr
Vattenfall	26/4	12:00	Operaterassen

* Börsnoterat

Staten är den största företagsägaren i Sverige. I den statliga företagssfären är över 200 000 personer anställda. Värdena är mycket stora och i sfären ingår några av Sveriges största företag. Staten har därför ett stort ansvar att vara en aktiv och professionell ägare. Det övergripande målet för regeringen är att företagen skall skapa värde och i förekommande fall se till att de uttryckta samhällsintressena infrias. Kvartalsrapporterna är ett instrument att öka genomlysningen av företagen med statligt ägande.

Tidigare rapporter och verksamhetsberättelser finns att läsa på:
www.naring.regeringen.se/fragor/statliga_foretag

Also available in English on:
www.industry.ministry.se/english/areas_of/state_owned

REGERINGSKANSLIET

Näringsdepartementet

103 33 Stockholm

www.naring.regeringen.se